

1. Мартин О. М. Сліпак Р. М. «Лідерство в системі управління підприємством: суть, функції та значення». *Abstracts of 7 International Scientific and practical conference. "Science, trends and perspectives of development"*. Budapest. 2022. С. 68–69.
2. Прилепа Н. В. Лідерство в системі управління підприємством. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019, № 5. С. 184–187.
3. Цибух А. В. Лідерство в системі управління підприємством. URL: <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/12594>
4. Полінкевич О. М. Регіональні особливості соціально-економічної ексклюзії персоналу на підприємствах. *Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»*. 2018. Вип. 15 (59). С. 226–234
5. Ховрак І. В. Роль комунікаційного інструментарію стратегії корпоративної соціальної відповідальності для розбудови ефективного діалогу зі стейкхолдерами. *Український соціум*. 2019. № 3 (70). С. 92–106.
6. Ліпич Л., Ковальчук Н., Хілуха О., Кушнір М. Інструментарій комунікування у команді проекту. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2021. № 4(28). С. 06-15 DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-04-06-15>

Лавренчук В. О., Сидорук П. В.

Науковий керівник: Полінкевич О. М., д. е. н., професор
Луцький національний технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасні економічні умови яскраво підтверджують важливість планування діяльності підприємства, оскільки успішні підприємства відрізняються здатністю передбачати свій успіх. Планування діяльності є основним завданням у розвитку підприємства, а виробнича програма є основним етапом серед його планів в господарській діяльності. Всі інші види планів формуються з урахуванням її наповнення та з метою її виконання [1, 6].

Планування є важливою функцією управління, яка забезпечує координацію діяльності всіх підрозділів та ефективне використання ресурсів. В умовах ринкової економіки визнано, що центральним елементом системи планування, є план виробництва продукції. Він формується на основі плану продажу, враховуючи заплановану кількість поставок споживачам та зміну залишків готової продукції на складі на кінець та початок планового періоду [1].

Планування повинно враховувати ретельне вивчення дійсності, тенденцій та закономірностей розвитку об'єкту планування та його ділового середовища. Науковою основою планування є система об'єктивних економічних законів, зокрема закону попиту та пропонування. В планах підприємства мають відображатись вимоги економічних законів та результати проектного аналізу щодо розвитку економічних умов [2].

Планування діяльності підприємства варіюється за рівнем деталізації в залежності від тривалості періоду, на який воно розраховано. Зокрема, воно може бути довгостроковим, середньостроковим, поточним або оперативним. Довгострокове планування включає довгострокові плани-прогнози, розроблені на 10-25 років, і спрямовані на вирішення стратегічних напрямків діяльності підприємства. Часто їх також називають стратегічними планами. Рівень деталізації таких планів зазвичай є найнижчим.

Середньострокове планування включає середньострокові плани-прогнози, які конкретизують довгострокові плани. Вони розробляються на період до 5 років і націлені на розв'язання визначених стратегічних напрямів діяльності підприємства. Рівень деталізації

таких планів зазвичай вищий, ніж у довгострокових планів-прогнозів підприємства.

Поточне планування включає комплекс короткострокових планів, які конкретизують середньострокові плани. Термін розробки таких планів становить до 1 року. Цей вид планування є деталізованим, охоплює різні аспекти діяльності підприємства і має високий ступінь конкретності.

Оперативне планування включає деталізовану розробку планів щодо конкретних питань діяльності підприємства на поточну декаду, місяць або квартал. Цей вид планування виступає як заключний етап системи планування і використовується для виконання довгострокових, середньострокових та короткострокових планів.

Підприємства, діючи в умовах ринку, несуть відповідальність за свої результати і мають самостійно враховувати зміни на ринку та ризики. При плануванні розвитку підприємства, менеджери керуються певними принципами, такими як [4]: цільова спрямованість – наявність чітких місії та цілей діяльності; системність – охоплення всіх сфер діяльності підприємства, змін та зворотних зв'язків; безперервність – постійне підтримування планової перспективи та коригування планів згідно зі змінами умов господарювання; оптимальність використання ресурсів – максимальна реалізація резервів; збалансованість – відповідність потребам в ресурсах та їх наявності; адекватність – врахування особливостей виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Відповідально ставлячись до правил та принципів планування можна значно зменшити ризики пов'язані із розвитком підприємства.

Також хочеться перерахувати основні стратегічні цілі планування [5]: максимальне вилучення прибутку; планомірне підвищення ринкової вартості бізнесу.

При розробці планів діяльності підприємства повинні вирішуватися такі завдання ефективного менеджменту: постійне збільшення обсягу і поліпшення структури продаж; зростання ефективності виробничої програми, розширення номенклатури та асортименту та вдосконалення технологічних процесів; підвищення технічного рівня основних засобів; поліпшення структури капіталу і зростання обсягу резервних та інших спеціальних фондів підприємства; підвищення оплати праці та продуктивності; поліпшення ефективності використання природних і матеріальних ресурсів, збереження екології і навколишнього середовища; повне виконання обов'язків перед бюджетними та позабюджетними фондами, а також партнерами по бізнесу тощо.

Таким чином, планування взаємодії всіх структурних підрозділів підприємства забезпечує не тільки спрямовану та узгоджену діяльність, але й дозволяє максимально ефективно використовувати наявні ресурси, комплексно та оперативно розв'язувати всі різноманітні завдання управління.

1. Особливості планування виробничої діяльності підприємства, 2021. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/230511>
2. Планування діяльності підприємства: загальна характеристика, принципи та методи планування, 2011. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/19531/
3. Планування виробничої діяльності підприємства. URL: <https://sites.google.com/site/kostia03061992/planuvanna-virobnicoie-dialnosti-pidpriemstva>
4. Планування діяльності підприємства. URL: https://pidru4niki.com/84332/ekonomika/planuvannya_diyalnosti_pidpriemstva
5. Основи планування діяльності підприємства. URL: https://stud.com.ua/65044/ekonomika/osnovi_planuvannya_diyalnosti_pidpriemstva
6. Полінкевич О.М. Підходи до аналізу підприємницьких систем. *Економічний форум*. 2016. № 2. С. 206–211.
7. Процесне та соціально-компетентне управління інноваційним розвитком підприємницьких систем : монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. О.М. Полінкевич. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 352 с.